

для курсантів, студентів, слухачів
заочної форми навчання

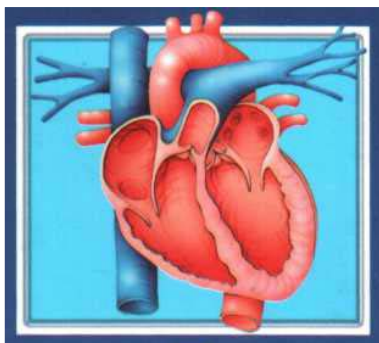
**МЕДИЦИНА
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Вандер К.О.,
Барбашин В.В.,
Толкунов І.О.

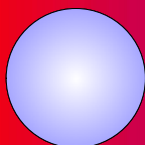
**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ
ОСНОВИ МЕДИЧНИХ
ЗНАНЬ**

Курс лекцій – Частина I

КЛ – Ч.І

**Кафедра організації
забезпечення цивільного
захисту в надзвичайних
ситуаціях**

м. Харків – 2006 рік

**КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ
УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Вандер К.О., Барбашин В.В., Толкунов І.О.

МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Курс лекцій

_____ - _____ - _____
(навчальна група)

(звання, ПІБ)

Частина 1

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ
МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ**

**Для курсантів, студентів та
слухачів заочної форми навчання**

Харків 2007

Друкується за рішенням кафедри організації
забезпечення цивільного захисту в
надзвичайних ситуаціях УЦЗУ.
Протокол № 3 від 08.11.2006 року

Рецензенти:

- Хименко М. Ф – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри травматології, ортопедії та хірургії надзвичайних ситуацій Харківського державного медичного університету;
- Приходько Ю. О. – начальник медичної служби університету цивільного захисту України, підполковник внутрішньої служби

Вандер К.О., Барбашин В.В., Толкунов І.О. Медицина надзвичайних ситуацій. Курс лекцій. Частина 1. Фундаментальні основи медичних знань. Для курсантів, студентів та слухачів заочної форми навчання – Харків: ВРВД УЦЗУ, 2007. – 96 с.

Представлений короткий курс лекцій розкриває основні аспекти фундаментальних основ медичних знань, орієнтованих на оптимальне засвоєння матеріалу щодо надання першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях.

Курс лекцій розрахований на студентів та слухачів заочної форми навчання, а також може бути корисним для курсантів та викладачів і відповідає рівню дисципліни „Медицина надзвичайних ситуацій”.

ЗМІСТ

Зміст	3
Вступ. Перша медична допомога – прямий обов'язок рятувальника..	4
Лекція 1. Будова і функції кліток і тканин.....	5
1.1. Будова і функції кліток.....	5
1.2. Будова і функції тканин.....	10
Лекція 2. Системи організму людини.....	13
Лекція 3. Саморегуляція. Адаптація.....	16
Лекція 4. Кістково-м'язова система людини.....	17
4.1. Кісткова система.....	18
4.2. М'язова система.....	29
Лекція 5. Нервова система.....	32
Лекція 6. Система дихання.....	43
Лекція 7. Система кровообігу.....	49
Лекція 8. Система травлення людини.....	58
Лекція 9. Система виділення.....	67
Лекція 10. Шкіра людини.....	70
Лекція 11. Органи відчуття людини.....	77

Навчальне видання

**„Медицина надзвичайних ситуацій.” Курс лекцій. Частина 1.
„Фундаментальні основи медичних знань.” Для курсантів, студентів
і слухачів заочної форми навчання.**

**Автори: Вандер Костянтин Олександрович
                 Барбашин Віталій Валерійович
                 Толкунов Ігор Олександрович**

Відповідальний за випуск: І.О. Толкунов

**Підп. до друку 08.11.2006 р.
Друк різнограф
Тираж 350 прим.**

**Формат 60x84 1/16
Умов.-друк. арк. 6,0
Вид. № 20/06 Замов. №**

**Відділення редакційно-видавничої діяльності
Університету цивільного захисту України
61023, Харків, вул. Чернишевська, 94**